

18 Οκτωβρίου 2016

Η ακατανίκητη έλξη της Θείας Χάριτος στο έργο του Γ. Θεοτοκά

Πολιτισμός / Λογοτεχνία - Φιλολογία

Ηρακλής Ψάλτης, φιλόλογος

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bit.ly/2e6Fg6P>]

Η Ορθοδοξία εκείνη την κρίσιμη στιγμή -στη (γερμανική) Κατοχή- λειτουργεί ως το στέρεο στήριγμα -πνευματικό και υλικό- του ελληνισμού αλλά και κάθε ελεύθερου ανθρώπου που ζούσε στην Ελλάδα· τα λόγια του μοναχού αναδίδουν μια ασφάλεια και μια αισιοδοξία για το μέλλον, αφού στηρίζεται σε μια πίστη ζωντανή και αληθινή. Το γεγονός ότι τα λέει αυτά ένας Ρώσος μοναχός του Όρους έχει τη σημασία του, υποδηλώνοντας ότι η Ορθοδοξία είναι παγκόσμια και ο λόγος της οικουμενικός.

Και

συνεχίζει ο Βελής σε άλλο σημείο:

... στο μισόφωτο (του ναού της Αναστάσεως), μες στο άρωμα του λιβανιού, όλον τον πλούτο από τα βαθύχρωμα εικονίσματα, τα ασήμια, τις καντήλες, τους πολυελαίους, τα μανουάλια, τα λάβαρα, την πυκνή, κατανυκτική ατμόσφαιρα της Ορθοδοξίας, που καμιά λατρεία στον κόσμο δεν μπορεί να φτάσει[10].

Η κατανυκτικότητα που χαρακτηρίζει τόσο τον ορθόδοξο ναό όσο και την προσφερομένη σ' αυτόν λατρεία είναι κάτι το αξεπέραστο που επισημαίνεται.

Αναφέρεται συχνά στην προσευχή και τον λυτρωτικό της ρόλο που έχει για τους δύο πρωταγωνιστές, τον Μαρίνο Βελή και τη Θεανώ Γαλάτη:

(Μαρίνος Βελής) Αληθινά, ήταν η πρώτη φορά στη ζωή μου. Με κυρίεψε απότομα η ανάγκη να μπω παρακαλώντας τον Κύριο να σώσει εκείνην που κινδύνευε. (...) Έφτασα στο προαύλιο της βασιλικής. (...) Άφησα δεξιά μου τον εντειχισμένο βράχο του Γολγοθά, πέρασα δίπλα από την πέτρα της Αποκαθήλωσης, τράβηξα αριστερά και έφτασα στη μεγάλη ρωμαϊκή ροτόντα που έχει στο κέντρο της τον Πανάγιο Τάφο. (...) Μα τι να έλεγα δεν ήξερα ούτε και που ακριβώς πήγαινα, ως εκείνη τη στιγμή. (...) Μπήκα στον κεντρικό, ελληνικό ναό του κτιριακού συγκροτήματος και στύλωσα, από μακριά, τα μάτια μου στην εικόνα του Κυρίου που βρισκόταν στο τέμπλο. Τραντάχτηκα. Η μορφή του μου έδινε ένα δυνατό κλονισμό, ψυχικό και σωματικό. (...) Του τα έδωσα όλα, τα ακούμπησα στα πόδια Του, στη θεία Του κρίση. (...) Έκαμα το σταυρό μου, άναψα ένα κερί και ξαναβγήκα στο δρόμο, ελαφρωμένος[11].

(Μαρίνος Βελής) Η δεύτερη φορά ...βρέθηκα στην οδό Αιόλου. Εκεί άκουσα καμπάνες και, για πρώτη φορά από την ημέρα της Ιερουσαλήμ, αισθάνθηκα ξαφνικά την ίδια ανάγκη να μπω σε μια εκκλησία και να προσευχηθώ. Μ' άρπαξε πάλι με τον ίδιο τρόπο, απροειδοποίητα και ακαταμάχητα. Ούτε σκέφτηκα τίποτα ούτε ήμουν ικανός, την ώρα εκείνη, να σκεφτώ. Ήμουν στα χέρια μιας Δύναμης που ξεπερνούσε και τη σκέψη και τη θέλησή μου και που θα 'λεγες πως μ' άδραχνε από τα μαλλιά, σαν μια ζωντανή Παρουσία. Όμως, τούτη τη φορά, το ένιωθα από πριν, το ήξερα πως είχα μέσα μου πολύ κλάμα, πως έπρεπε το κλάμα να βγει και πως μόνο έτσι, κάτω από τη σκέπη του Κυρίου και απέναντί Του μπορούσε να χυθεί και να με λυτρώσει. (...) Μπήκα στην εκκλησία, προχώρησα και, καθώς την άλλη φορά, συγκέντρωσα το βλέμμα μου στη μεγάλη εικόνα του Χριστού που βρίσκεται στο εικονοστάσι, δίπλα στην είσοδο του ιερού Βήματος. Αισθάνθηκα την ίδια δόνηση ως τις ρίζες, την ίδιαν ολόψυχη κι ολόσωμη κατοχή του εαυτού μου, και τα δάκρυα να με πλημμυρίζουν. Τα λόγια βγήκαν πάλι από μέσα μου, αυθόρμητα και ασυνάρτητα.

-Γιατί, Κύριε, γιατί; (...)

Σιγά - σιγά το κλάμα με καθάρισε. Σωματικά ένιωθα μεγάλη συντριβή, το κεφάλι μου έκαιε και φοβόμουν πως τα πόδια μου δεν θα με κρατήσουν, σαν θα σηκωνόμουν από το στασίδι, και μήπως σωριαστώ στο δάπεδο. Η ψυχή μου όμως κάπως γαλήνεψε. Ανασύρθηκε τότε, από μόνη της, μέσα από τα σκοτεινά βάθη της μνήμης μου, η εικόνα του ετοιμοθάνατου στάρετς του Αγίου Όρους, η διάφανη, εκπνευματωμένη όψη του με το αγγελικό βλέμμα. Θυμήθηκα τα λόγια του:

Ο Κύριος σε δοκιμάζει... Μπορεί να ξανάρθεις εδώ, μόνος σου... Όταν θα είσαι άξιος, θα λάβεις εντολή. (...)

(συνεχίζεται)

[10] Γ. Θεοτοκάς, Ασθενείς και οδοιπόροι Β' (Αθήνας: Εκδοτικός οίκος Βιβλιοπωλείο της Εστίας 112012) 204.

[11] Γ. Θεοτοκάς, όπ. παρ., 204.

<http://bit.ly/2eh6cRx>